

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.01.2005, sp. zn. 21 Cdo 1720/2004, ECLI:CZ:NS:2005:21.CDO.1720.2004.1

Číslo: 47/2005

Právní věta: Absence údaje o intervalu, v jakém se vypočítává poplatek z prodlení, ve výroku vykonávaného rozhodnutí nečiní rozhodnutí materiálně nevykonatelným, je-li z rozhodnutí zřejmé, že jde o poplatek z prodlení podle občanského zákoníka. Povinný je proto povinen zaplatit poplatek z prodlení za každý den prodlení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.01.2005

Spisová značka: 21 Cdo 1720/2004

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 155 odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 159a odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 2 odst. 2 předpisu č. 142/1994Sb.

§ 251 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 517 odst. 2 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 697 odst. 1 předpisu č. 40/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na návrh oprávněné Okresní soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 28. 4. 2003 nařídil podle vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2002, vykonatelného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2002 a opravného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 12. 2002, k uspokojení pohledávky oprávněné v částce 30 251,80 Kč, jakož i nákladů předcházejícího řízení 1975 Kč a nákladů tohoto výkonu rozhodnutí 5280 Kč, výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí; návrh na nařízení výkonu rozhodnutí pro část nákladů výkonu rozhodnutí ve výši 45 Kč zamítl.

O k r e s n í s o u d v Českých Budějovicích usnesením ze dne 15. 1. 2004 výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinné nařízený usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 4. 2003 částečně zastavil pro vymáhání nákladů předcházejícího řízení ve výši 1975 Kč a ohledně částky 5500 Kč, uvedl, že výkon rozhodnutí bude pokračovat pro vymožení pohledávky oprávněné ve výši 24 751,80 Kč a pro vymožení nákladů tohoto výkonu rozhodnutí ve výši 5280 Kč, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o částečném zastavení výkonu rozhodnutí.

Vyšel z toho, že částečnými úhradami povinné došlo ke dni 28. 2. 2003 k úplnému splacení jistiny a že následující platby si oprávněná správně započítává na dlužný poplatek z prodlení. Protože povinná za toto období zaplatila celkem částku 5500 Kč, v tomto rozsahu zanikl ve smyslu ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. poplatek z prodlení, a to částečným splněním. Protože povinná dále zaplatila částku 1975 Kč, která vzhledem ke své výši je úhradou na náklady předcházejícího řízení, zastavil výkon rozhodnutí jen ohledně uvedených dvou částek. Jestliže povinná při výpočtu poplatku z prodlení (uloženého rozsudkem, jenž je v tomto řízení vykonáván) vycházela z toho, že ve výroku exekučního titulu není stanoveno, zda poplatek z prodlení ve výši 2,5 promile je poplatkem vypočteným denně či měsíčně, a vypočítávala dlužný poplatek z prodlení sazbou 2,5 promile měsíčně, nepovažoval tuto úvahu za správnou. Z exekučního titulu je zřejmé, že vymáhaná pohledávka je svým právním titulem dlužné nájemné a poplatek z prodlení ve výši 2,5 promile je poplatkem z dlužného nájemného ve smyslu ustanovení § 697 obč. zák., jehož výše je stanovena nařízením vlády č. 142/1994 Sb. a činí 2,5 promile denně z dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý započatý měsíc prodlení. Výrok exekučního titulu, který neobsahuje výslovné uvedení, zda dlužný poplatek z prodlení se počítá denně či měsíčně, je vzhledem k tomu nutno vykládat pouze tak, že jde o poplatek z prodlení vypočítávaný denně.

K odvolání povinné K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích usnesením ze dne 30. 4. 2004 usnesení soudu prvního stupně, s výjimkou výroku odstavce třetího o zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí pro částku 45 Kč, který zůstal odvoláním nedotčen, potvrdil a rozhodl, že oprávněná nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Za správné považoval, jestliže soud prvního stupně při nařízení výkonu rozhodnutí respektoval „návrhové tvrzení“ oprávněné ohledně výše nesplněného závazku povinné. Jako „relevantní“ posoudil pouze odvolací námitku, která se týká obsahové určitosti výroku na zaplacení poplatku z prodlení. Zatímco povinná vypočítává poplatek z prodlení za jednotlivé měsíce, oprávněná ve svém návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí vychází z denně jdoucí poplatkové sankce. Zdrojem této nesrovnalosti je znění vykonávaného rozsudku, které neobsahuje výslovné uvedení toho, zda poplatek z prodlení ve výši 2,5 promile z dlužné částky běží za každý den, popř. za jiné období. Chybějící údaj o běhu poplatku z prodlení však odvolací soud nepovažuje za vadu, která by měla za následek nevykonatelnost titulu. Podle důvodů vykonávaného rozsudku (rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2002) lze vymáhanou platební povinnost jednoznačně vztahovat k dlužnému nájemnému, jakož i k úhradám spojeným s užíváním bytu. Při uvedených hmotněprávních souvislostech vychází výše poplatku z prodlení, včetně jeho běhu, z právního předpisu, takže oprávněnou osobou je správně vymáhán nárok stanovený výpočtem poplatku z prodlení z jednotlivých dlužných částek za každý den (§ 697 obč. zák. v návaznosti na § 2 nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku). Protože chybějící údaj vykonávaného titulu není možné interpretovat jinak, než uvedeným způsobem, nelze současně připustit, aby povinná osoba vycházela ve svůj prospěch z výpočtu svého dluhu, který je evidentně v rozporu s právními předpisy.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 238a odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve spojení s § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., povinná namítá, že soudy nesprávně vyložily otázku vykonatelnosti vykonávaného rozhodnutí.

Jestliže vykonávané rozhodnutí ukládalo povinné zaplatit částku 6383,20 Kč s „poplatkem z prodlení 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení“, nelze se od takto znějícího exekučního titulu odchýlit a počítat poplatek z prodlení podle § 2 nařízení vlády č. 142/1994 Sb. jako 2,5 promile z dlužné částky za každý den prodlení. Vědomé odchýlení se od exekučního titulu, kterého se dopustil jak soud odvolací, tak soud prvního stupně, čímž oba soudy změnily rozhodnutí ve věci samé, je závažnou vadou, jež zasahuje do práva povinné na spravedlivý proces ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny a článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle názoru dovolatelky nelze zaměňovat exekuční titul s obecným právním předpisem.

Vzhledem k tomu, že již v nalézacím řízení oprávněná (tehdy žalobkyně) omezila svůj návrh (který původně zněl na poplatek z prodlení 2,5 promile dlužné částky denně) a nadále požadovala zaplacení poplatku z prodlení, který činí 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení, nemohl soud překročit takto uplatněný návrh a přiznat poplatek z prodlení 2,5 promile dlužné částky denně; rozhodnutí obecného soudu, jímž bylo rozhodnuto nad rámec uplatněného návrhu, aniž by byly splněny podmínky § 153 odst. 2 o. s. ř., je v rozporu s článkem 36 Listiny základních práv a svobod, zaručujícím právo na spravedlivý proces (rozhodnutí Ústavního soudu [IV. ÚS 218/95](#)). Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu projednání.

Oprávněná navrhla, aby dovolací soud dovolání zamítl, neboť otázka výše poplatku z prodlení byla soudy vyřešena správně.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné (§ 236 odst. 2 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, jsou obsaženy v ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a v § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř.

Dovolání je přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), nebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí jinak než v dřívějším usnesení proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější usnesení zrušil (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěl k závěru, že napadené usnesení odvolacího soudu má v rozhodnutí o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí po právní stránce zásadní význam (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Povinná dovoláním napadla usnesení odvolacího soudu ve výroku, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí.

Podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno usnesení o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání povinné proti usnesení odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem

(238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238 odst. 2 a § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěl k závěru, že napadené usnesení odvolacího soudu v rozhodnutí o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci bylo soudy zjištěno (správnost uvedených zjištění dovolatelka nezpochybňuje), že rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2002 bylo povinné uloženo zaplatit oprávněné částku 6383,20 Kč s poplatkem z prodlení 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení, z částky 2243,80 Kč od 1. 5. 1996 do zaplacení, z částky 2136,30 Kč od 1. 5. 1998 do zaplacení a z částky 2003,10 Kč od 1. 5. 1999 do zaplacení. Oprávněná při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí vypočetla poplatek z prodlení tak, jako by povinné bylo uloženo přisouzenou částku zaplatit s poplatkem z prodlení 2,5 promile dlužné částky denně, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení.

Za tohoto skutkového stavu bylo pro rozhodnutí odvolacího soudu (i soudu prvního stupně) mimo jiné významné posouzení právní otázky, za jaký časový úsek je třeba poplatek z prodlení 2,5 promile z dlužné částky vypočítat, není-li ve vykonávaném rozhodnutí takový časový údaj výslovně uveden. Uvedená právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadené usnesení odvolacího soudu rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam.

Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti usnesení odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Podle ustanovení § 251 o. s. ř., nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Při rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí pro vymožení peněžitého plnění soud – z hlediska jeho věcného posouzení – zkoumá, zda rozhodnutí, jehož výkon je navrhován, bylo vydáno orgánem, který k tomu měl pravomoc, zda je vykonatelné po stránce formální a materiální, zda oprávněný a povinný jsou věcně legitimováni, zda je výkon rozhodnutí navrhován v takovém rozsahu, jaký stačí k uspokojení oprávněného, zda je výkon rozhodnutím navrhován vhodným způsobem (§ 264 o. s. ř.).

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, v jakém se ho oprávněný v rámci daném vykonatelným rozhodnutím domáhá (v jakém povinný podle tvrzení oprávněného nesplnil vykonatelným rozhodnutím uloženou povinnost). Okolnost, zda povinný uloženou povinnost splnil, popř. v jakém rozsahu, soud při nařízení výkonu rozhodnutí nezkoumá; vychází v tomto směru z

tvrzení oprávněného.

Titulem pro výkon rozhodnutí v projednávané věci je rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2002, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2002, ve znění usnesení ze dne 31. 12. 2002.

Obsah rozhodnutí soud vyslovuje ve výroku rozhodnutí (srov. § 155 odst. 1 o. s. ř.) a jen výrok rozhodnutí je závazný (srov. § 159a o. s. ř.). Splnění předpokladů materiální vykonatelnosti musí proto vyplývat z výroku vykonávaného rozhodnutí, který lze vykládat v souvislosti se záhlavím rozhodnutí (zejména ohledně přesné individualizace oprávněného a povinného) nebo s jeho odůvodněním, jestliže obsah výroku blíže ozřejmuje a je možné s jeho pomocí odstranit případné pochybnosti o obsahu a rozsahu uložených povinností, s přihlédnutím k povaze věci nebo k předepsanému způsobu exekuce.

I když ve výroku vykonávaného rozhodnutí skutečně není výslovně uvedeno, za jaké období poplatek z prodlení 2,5 promile z dlužné částky má být vypočítáván, nelze z toho dovozovat, jak to činí dovolatelka, že by poplatek z prodlení byl vykonávaným rozsudkem stanoven ve výši 25 Kč za každý i započatý měsíc z prodlení.

Podle ustanovení § 697 obč. zák. nezaplatí-li nájemce nájemné nebo úhradu za plnění poskytovaná z užívání bytu do pěti dnů po její splatnosti, je povinen zaplatit pronajímateli poplatek z prodlení.

Podle ustanovení § 2 nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, výše poplatku z prodlení činí za každý den prodlení 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení.

Poplatek z prodlení je zvláštním druhem sankce, kterou dlužník, který je v prodlení, musí zaplatit vedle dlužné částky, stanoví-li tak občanský zákoník a požaduje-li to věřitel (srov. § 517 odst. 2 obč. zák.). Z uvedeného vyplývá, že poplatek z prodlení je zvláštním druhem platební povinnosti, jež musí vyplývat přímo ze zákona. Výši poplatku z prodlení v souladu s ustanovením § 517 odst. 2, věty za středníkem, obč. zák. stanoví prováděcí předpis, kterým je nařízení vlády č. 142/1994 Sb.; jiná výše poplatku z prodlení nemůže být ani dohodnuta. Je-li dlužník ze zákona povinen platit poplatek z prodlení, nemůže být pochyb o tom, jaká je jeho výše (je stanovena prováděcím předpisem). Rozhodne-li soud v nalézacím řízení o povinnosti dlužníka zaplatit poplatek z prodlení, pak bez ohledu na to, zda ve výroku svého rozhodnutí vysloví také, jak má být tento poplatek z prodlení vypočítáván (zda denně, týdně, měsíčně či za jiné časové období), nemůže být pochyb o tom, jaký poplatek z prodlení (v jaké výši a za jaké období) má dlužník platit. Nejde totiž o případ, kdy (byť i v rozporu se zákonem) nalézací soud rozhodne o jiné výši poplatku z prodlení. V takovém případě by totiž ani výkladem nebylo možné dospět k jiné výši nebo jinému způsobu výpočtu poplatku z prodlení, neboť v řízení o výkon rozhodnutí soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí (tj. zda ve věci bylo rozhodnuto v souladu se zákonem); obsahem rozhodnutí (tj. jeho výrokem), jehož výkon se navrhuje, je - jak výše uvedeno - soud vázán a je povinen z něj vycházet.

Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že není-li ve výroku vykonávaného rozhodnutí výslovně uvedeno, v jakých intervalech se vypočítává poplatek z prodlení, ač z obsahu rozhodnutí (jeho odůvodnění) je zřejmé, že se jedná o poplatek z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení občanského zákoníku, nečiní takový nedostatek ohledně poplatku z prodlení rozhodnutí materiálně nevykonatelné; poplatek z prodlení podle občanského zákoníku se vypočítává za každý den prodlení.

V projednávané věci ve výroku vykonávaného rozhodnutí údaj o tom, za jaké období má být poplatek z prodlení vypočítáván, chybí. Z obsahu vykonávaného rozhodnutí (z jeho odůvodnění) však vyplývá,

že se jedná o poplatek z prodlení ve smyslu ustanovení § 697 obč. zák., jehož výši soud určil v souladu s ustanovením § 2 nařízení vlády č. 142/1994 Sb. („výše poplatku z prodlení činí za každý den prodlení 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení“). Nemohou tedy vznikat pochyby o tom, za jaké období poplatek z prodlení 2,5 promile z dlužné částky má být vypočítáván. Proto je vykonávané rozhodnutí vykonatelné také ohledně poplatku z prodlení v rozsahu, jak byl výkon rozhodnutí nařízen.

Relevanci nemá ani námitka dovolatelky, že „rozhodnutí obecného soudu, jímž bylo rozhodnuto nad rámec uplatněného návrhu, aniž by byly splněny podmínky § 153 odst. 2 o. s. ř., je v rozporu s článkem 36 Listiny základních práv a svobod, zaručujícím právo na spravedlivý proces.“ Samotné uvedené tvrzení dovolatelky je sice správné, ale z hlediska projednávané věci nemá význam. Jak již bylo výše uvedeno, při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí není soud oprávněn přezkoumávat věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí. Proto námitka proti věcné správnosti vykonávaného rozhodnutí (soud rozhodl v rozporu s žalobním požadavkem žalobce) nemůže být v řízení o výkon rozhodnutí zohledněna.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu je z pohledu uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelkou tvrzeno), že by usnesení odvolacího soudu bylo postiženo některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř., anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání povinné podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.